

3. Громадський простір. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.prostir.ua/news/view.html?q=1131782>.
4. Какие министерства скрывают информацию от украинцев? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukranews.com/rus/article/45877.html>.
5. Кузнецова О.Д. Гармонізація міжнародних і національних правових норм інтернет-ЗМІ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.lnu.edu.ua/mediaeco/merereg_zmi/kuznecova2.htm.
6. Демкова М. Як покращити доступ громадян до публічної інформації? / М. Демкова // Громадянське суспільство. – 2007. – № 1. – С. 18–23.
7. Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dstszi.gov.ua>.
8. Левин П. Интернет и гражданское общество / П. Левин // Интернет в общественной жизни. – М.: Идея-Пресс, 2006. – С. 96–122.
9. Новые социальные неравенства / под ред. С. Макеева. – К.: Институт социологии НАН Украины, 2006. – 355 с.
10. Опалько Ю. Європейські критерії розвитку громадянського суспільства та можливості їх застосування в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/Monitor/juni08/11.htm>.
11. Потятиник Б.В. Медіа: ключі до розуміння / Б.В. Потятиник. – Львів: ПАІС, 2004. – 312 с.
12. Сіленко А. Інфокомунікаційні технології та розвиток громадянського суспільства / А. Сіленко // Політичний менеджмент. – 2004. – № 5 (8). – С. 40–55.
13. Скокова Л. Аудиторія Інтернету в Україні: порівняльний аспект // Українське суспільство 1992–2006. Соціологічний моніторинг/ за ред. д. е. н. В. Ворони, д. соц. н. М. Шульги. – К.: Інститут соціології НАН України, 2006. – С. 399–405.
14. Степаненко В. Проблеми формування громадянського суспільства в Україні: інститути, практики, цінності / В. Степаненко // Українське суспільство: 10 років незалежності / за ред. В. Ворони. – К.: ІС НАН України, 2001. – С. 169–183.
15. Україна в 2007 році: щорічні оцінки суспільно-політичного та соціально-економічного розвитку: монографія / за заг. ред. Ю.Г. Рубана. – К.: НІСД, 2007. – 538 с.
16. Шевченко Т. Правовий статус інтернет-ЗМІ в Україні: проблеми, перспективи врегулювання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.yur-gazeta.com/oarticle/1120/>.

УДК 351.85

ПРО ПРАКТИКУ ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ В ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СФЕРИ КУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

Груздова К.Є.

аспірант Класичного приватного університету

Annotation

Grounded necessity of high-quality changes for the Ukrainian public policy in the field of culture by optimization of state administration through the improvement of government control taking into account international experience. The features of dependence of government control of sphere of culture are examined as a decision of problems of removal of ideology, democratizations, decentralization in the administrative agencies of different levels. The author understanding of ways of decision of problem of adaptation of international experience, in particular centrally European is formulated, to Ukrainian realities. Information is systematized about practice of introduction of international experience in government control of sphere of culture in Ukraine, carried out after 2004 years. Certainly basic directions of decision of problems of study and approbation of modern methods of state administration of cul-

ture a sphere in the period of world crisis taking into account its influence on public relations.

Анотація

Обґрунтовано необхідність проведення якісних змін в українській державній політиці у сфері культури шляхом оптимізації державного управління, удосконалення державного регулювання з урахуванням міжнародного досвіду. Запропоновано шляхи розв'язання проблеми адаптації міжнародного досвіду, зокрема центральноєвропейського, до українських реалій. Систематизовано інформацію про практику впровадження міжнародного досвіду в державне регулювання сфери культури в Україні, здійснювану після 2004 р. Визначено основні напрями розв'язання проблем вивчення й апробації сучасних методів державного управління сферою культури в період світової кризи з

урахуванням її впливу на суспільні відносини.

Ключові слова

Державне управління, державне регулювання, сфера культури, міжнародні стандарти якості, практика впровадження.

I. Вступ

Концептуальні засади творення демократичної, правової, соціальної держави об'єктивно передбачають підвищення якості й ефективності державного управління культурою як головним чинником визначення духовного розвитку української нації, утвердження гуманістичних ідей при створенні громадянського суспільства в Україні, сприяння економічному, суспільному і соціальному прогресу. Світовий досвід у галузі державного регулювання сфери культури, досліджений вітчизняними та зарубіжними науковцями (О.А. Гриценко, В.В. Солодовник, Н.К. Гончаренко, Є.А. М'ягка; Ф. Матарассо, Ч. Лендрі, М.Д. Девідсон-Шустер та ін.) свідчить про те, що навіть у ситуації глобальної кризи країна здатна в оптимальні строки піднятися до рівня високорозвинутих держав, якщо в державній політиці буде вчасно поставлено акцент на розвиток і вдосконалення культури.

Для сучасної України першочерговими проблемами є деідеологізація, демократизація та децентралізація державного регулювання сфери культури, водночас труднощі впровадження міжнародних стандартів якості в діяльність органів державної влади й органів місцевого самоврядування негативно впливають на розв'язання цих проблем.

II. Постановка завдання:

- дослідити вплив європейського досвіду на державне регулювання сфери культури в Україні на сучасному етапі української історії;
- визначити основні напрями оптимізації поширення практики високорозвинених країн світу в галузі державного регулювання сфери культури.

III. Результати

Здійснення управлінського організаційного впливу держави на культуру через органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування в Україні початку XXI ст. потребує якісних змін з об'єктивних причин: організація виконання законів відбувається з урахуванням необхідності узгоджувати законодавчу базу культури України із законодавством для сфери культури Європейського Союзу [1]; виконання управлінських функцій в умовах демократизації, деідеологізації та компромісної децентралізації методів державного управління супроводжується поширенням в Україні на-

самперед центральноєвропейського досвіду державного регулювання сфери культури.

Характер реформування системи заходів законодавчого, виконавчого і контрольного спрямування, здійснюваних державними органами у сфері культури, визначається особливостями залежності державного регулювання сфери культури від змісту та інтенсивності таких процесів, як демократизація, децентралізація та деідеологізація державної політики у цій галузі. Демократизація державного регулювання сфери культури залежить, у першу чергу, від законодавця, який "наданням відповідних повноважень органам виконавчої влади на місцях та органам місцевого самоврядування щодо формування та здійснення культурної політики в межах відповідної території має дбати про розширення культурних інтересів регіонів" [2, с.140], без чого адміністративно-командна методика не поступиться демократичній. Децентралізація повинна не знищити централізацію, а тільки знайти і зберегти рівновагу між функціями і повноваженнями органів управління різних рівнів, що значною мірою залежить від раціоналізації структури апарату управління сферою культури. Деідеологізація в умовах багатопартійності залежить від того фактора, який консолідує українське суспільство: від організації та проведення під патронатом органів управління сферою культури конкретних заходів щодо впровадження "пріоритетної в сучасному світі ідеї мультикультурності – процвітання всіх націй і народностей, всіх національних мов і культур, міжконфесійного миру, злагоди, діалогу церков і культур, поваги до всіх мов, збереження культурної спадщини та самобутності національних меншин, унікальності кожної людини, соціальної групи, етносу..." [5].

Очевидно, що успішність державного регулювання сфери культури в Україні на початку XXI ст. набуває домінуючого значення у процесі розбудови і розвитку громадянського суспільства за найвищими світовими стандартами, що передбачає системну адаптацію міжнародного досвіду в галузі державного управління культурою до українських реалій. Шляхи розв'язання проблеми такої адаптації лежать у площині плідної та оперативної співпраці науковців, законодавця й управлінців з урахуванням плюсів та мінусів партійно-владного характеру системи державного управління в цілому. На нашу думку, доцільним буде вивчення і поширення центральноєвропейського досвіду державного регулювання сфери культури, зокрема ґрунтовна співпраця із вченими, політиками та управлінцями Великої Британії, Федеративної Республіки Німеччини та Франції. При цьо-

Держава та регіони

му не слід ігнорувати досвід інших країн у конкретних питаннях, таких як, наприклад, досвід участі органів місцевого самоврядування Греції, Македонії щодо сприяння розширенню культурних інтересів окремих регіонів, участі органів місцевої влади Іспанії та Італії в галузі туризму тощо. Через безпосереднє вивчення практики державного регулювання сфери культури в обраній країні, використання інтернет-технологій, організацію наукових чи науково-теоретичних зібрань (конференцій, круглих столів, форумів тощо) за участю представників інших країн, розробки й апробації спеціальних програм регіонального та всеукраїнського рівнів Україна має можливість на державному рівні розв'язувати проблеми адаптації міжнародного досвіду державного регулювання галузі культури навіть в умовах світової кризи.

Необхідно підкреслити, що в період після 2004 р. на теренах України питання впровадження зарубіжного досвіду державного регулювання сфери культури актуалізувалося і викликало інтерес громадськості. Систематизація інформації про таку практику дає змогу стверджувати таке:

- найбільш показовою є система впровадження в українську практику світового досвіду державного регулювання в галузі туризму (визначена стратегія регуляторної діяльності Державної служби туризму і курортів, яка відповідає принципам центральноєвропейської стратегії в цій галузі);
- українські вчені стали активними учасниками міжнародної наукової кооперації, яка сприяє дослідженню і доведенню до відома широкої громадськості переваг демократичної, гуманістичної системи державного регулювання сфери культури, в тому числі через організацію серії видань з цього питання. При цьому існує практика позавітчизняного фінансування спеціальних видань [3];
- найбільш ефективними є програми на зразок "Державне управління і місцеве самоврядування на шляху до Європи. Передача досвіду: Європа – Україна" [4], які час від часу започатковуються в окремих регіонах (Львів, Дніпропетровськ, Прикарпаття), але потрібна всеукраїнська цільова програма, роз-

роблена на концептуальних засадах і втілювана системно.

IV. Висновки

В умовах негативного впливу світової кризи на суспільні відносини основними напрямами успішного впровадження зарубіжного досвіду щодо державного регулювання сфери культури є: демократизація управлінської діяльності всіх рівнів на засадах узгодження українського законодавства із законодавством ЄС та запозичення світового досвіду; децентралізація управлінської системи шляхом виваженої адаптації центральноєвропейського досвіду до адміністративних особливостей України та власної практики; деідеологізація в умовах партійно-владної системи з урахуванням досвіду Великої Британії, Німеччини, Франції та країн пострадянського простору, перерформатування державної політики у сфері культури з врахуванням історичного досвіду Німеччини та Японії щодо антикризового потенціалу цієї сфери.

Література

1. Дослідження проблем узгодження законодавчої бази культури України із законодавством для сфери культури Європейського Союзу / О.А. Гриценко, В.В. Солодовник, Н.К. Гончаренко, Є.А. М'ягка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.culturalstudies.in.ua>.
2. Задихайло О.А. Окремі питання вдосконалення діяльності органів державної влади у сфері культури / О.А. Задихайло // Сучасні проблеми юридичної науки: стан і перспективи розвитку. Тези доповідей та наукових повідомлень учасників наукових конференцій молодих учених та здобувачів / за ред. М.І. Панова. – Х.: Національна юридична академія України, 2005. – С. 139–141.
3. Матарассо Ф. Пошук рівноваги: двадцять одна стратегічна дилема культурної політики / Ф. Матарассо, Ч. Лендрі. – К., 2005. – 48 с.
4. Реформування державного управління: досвід нових членів ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [ZIK.com.ua](http://zik.com.ua).
5. Сварник М. Держава і культура: "посприят", "зупини" чи "не нашкод"? / М. Сварник // Майдан. – 2006. – Вип. № 7 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [maidan.org.ua./static.mail](http://maidan.org.ua/static.mail).